2. Tenvin ve Sakin Nun

Tenvin, sözlükte "nunlamak" anlamına gelir. Kelimelerin sonuna gelen ve cezimli nun sesi veren iki üstün (ـً), iki esre (ـٍ) ve iki ötreye (ـٌ) **tenvin** denir.

Tenvindeki cezimli nun sadece okuyuşta vardır, yazıda görülmez. Ayrıca bu nun vasıl (geçiş) hâlinde ortaya çıkar, vakıf (durma) hâlide kaybolur, okunmaz.

Örnek: اَحَدًا اَحَدَا – اَحَدٌ اَحَدْ – اَحَدٍ اَحَدْ

Kelimenin ortasında veya sonunda bulunan cezimli nuna da **sakin (harekesi olmayan) nun** denir.

Örnek: اَنْعَمْتَ – مَنْ

NOT EDELİM

Bir kelimede tenvin veya sakin nun varsa mutlaka orada dört tecvid kuralından biri bulunur. Bunlar; ihfa, izhar, iklab ve idgamdır.

5 İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 309.
6 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 219.

2.1. İhfa

İhfa sözlükte "gizlemek" anlamına gelir.

Tenvin veya sakin nundan sonra nun sesinin asıl mahrecinin gizlenerek bir sonraki harfe katılmadan ve o harften tamamen ayırmadan okunmasına **ihfa** denir.

Tenvin veya sakin nundan sonra aşağıdaki 15 harften biri gelirse ihfa yapmak vacip olur:

NOT EDELİM

Sesin genizden (burun boşluğundan) getirilmesine **gunne** denir.

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

Bunlar aşağıdaki Arapça beytin ilk harflerinde toplanmıştır:

صِفْ ذَا ثَنَا جُودَ شَخْصٍ قَدْ سَمَا كَرَمَا   ضَعْ ظَالِمًا زِدْ تُقًا دُمْ طَالِبًا فَتَرَي

İhfa'lı okuyuşta:

1. Dil damağa veya üst ön dişlere yapışmaz, doğal hâlinde serbest bırakılır ve arada hafif boşluk bırakılır.

2. Ses hem ağızdan hem de burundan (genizden) gelir.

3. Tenvin veya sakin nun gunneli okunur.

4. Gunneli okuyuş bir buçuk elif miktarı tutulur.[7]

Örnek: مَنْ ذَا الَّذِي

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda sakin nun vardır.
- Tenvinden sonra ihfa harflerinden zel (ذ) harfi gelmiştir.
- Bu durumda ihfa meydana gelir.
- Tenvinin nunu gizlenir ve ses genizden getirilerek bir buçuk elif miktarı tutulur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

جَنَّاتٍ تَجْرِي – وَ فَتْحٌ قَرِيبٌ – اٰيَةٌ فِي – لَنْ تُغْنِيَ – فَمَنْ ثَقُلَتْ – اِنْ كُنْتُمْ

Yukarıda geçen ihfaları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

2.2. İzhar

İzhar sözlükte "açığa çıkarmak" anlamına gelir. Tenvin veya sakin nundan sonra boğaz harflerinden biri geldiğinde, iki harfin arasının birbirinden ayrılarak nun sesinin açık bir şekilde okunmasına **izhar** denir. İzharın hükmü vaciptir.

İzhar ya da boğaz harfleri altıdır: ا ح خ ع غ هـ

7 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 159.

İzhar'lı okuyuşta:

1. Nun sesi asıl mahrecinden çıkarılır, gunne yapılmaz.
2. Nun sesi tutulmadan hemen bir sonraki harfe geçilir.

Örnek: رَسُولٌ أَمِينٌ

Bu örnekte:

Birinci kelimenin sonunda tenvin (ٌ) vardır.
Sakin nundan sonra elif (ا) harfi gelmiştir.

- Bu durumda izhar meydana gelir.
- Nun harfi açık bir şekilde okunur, gunne yapılmaz.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

أَنْعَمْتَ – وَانْحَرْ – فَاِنْ اَسْلَمُوا – نَبَاتًا حَسَنًا – عَزِيزٌ غَفُورٌ – جُرُفٍ هَارٍ

Yukarıda geçen izharları örnekteki gibi açıklayınız ve bu kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

2.3. İklab

İklab sözlükte "çevirmek, döndürmek, bir harfi başka bir harfe dönüştürmek" gibi anlamlara gelir. Tenvin veya sakin nundan sonra harekeli be (بَ) harfi geldiğinde, nun (نْ) harfinin, mim (م) harfine çevrilerek okunmasına **iklab** denir. İklabın hükmü de vaciptir.

İklab'lı okuyuşta:

1. Nun harfi mim harfine çevrilir.
2. Dil doğal hâlindeyken mim sesi genizden getirilerek gunneli okunur.
3. Gunneli okuyuş, dudakları bastırmadan bir buçuk elif miktarı tutulur.[8]

Örnek: تُنْبِتُ

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda sakin nun harfi vardır. Tenvinden sonra harekeli be (ب) harfi gelmiştir.
- Bu durumda iklab meydana gelir.
- Sakin nunun, nun (ن) sesi, mim (م) sesine çevrilir. Dudakları bastırmadan ses genizden getirilir ve bir buçuk elif miktarı tutulur.

UYGULAYALIM

اَنْبِؤُنِي ـ لَيُنْبَذَنَّ ـ مِنْ بَيْنِهِمْ ـ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ـ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ـ صُمٌّ بُكْمٌ

Yukarıda geçen iklabları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

8 İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 350.